

POMHAJ BÓH

ČASOPÍS EVANGELSKÍCH SERBOW

6. číslo

Budyšin, junij 1969

Létník 19

Hrono za smažník

Knjez zdžerži wšitkých padacych a pozběha wšitkých poražených.

Psalm, 145, 14

Štôz ma strach, zo padnje, je wjesoly, hdyž budže džeržany. Mać džerži male džéčo, kotrež hišće njemože prawje běhać, kruće za ruku. Chory, chromy, stary člowjek, njewesty we wšem hibantu, so rady za někim wohlada, kiž jeho džerži, haj, to samo strowy čini, kiž snano po hladkim puću chodži a je wjesoly, može-li so někoho abo něčeho džerzeć.

Runje tak je na puću přez žiwjenje. Člowjek, wěsty we swojim wašnju, sebjewědomy, husto hordy, sebi myсли, zo nikoho njetrjeba, kiž by jeho džeržal a zdžeržal, ani žanoho Boha ani wěry. Hrozy-li pak někajki „pad“, smjertny pad, njezbožo, chorosć, nuza, starosć, husto samsny člowjek hinak myсли. Prjedawši Lipsčanski profesor D. theol. Gregory běše něhdže molerskeho mištra napominal, zo njesmě tak žalostnje zakliwać. Gregory bě ludowy člowjek, kiž z kóždym přečelnje rěčeše a, bě-li trjeba, jemu tež wěrnost praješe. Tak běše tež tutoho muža přečelnje drje, ale zdobom chutnje na to skedžbnil, kajka hrozna a njemožna wěc je, Boha Knjeza wo zakliwanje a zatajanje prosyć. Moler pak zna-přečiwi: „Što chce Bóh, hdyž docyla jedyn je – wo tym sej wučeni knježa hišće přezjedni njejsu –, tajkeho kaž mje zatamać, kiž wšednje swěru džela! Tón njech radšo tamnych lénich kadlow zatama, kiž sej ruce njewomazaj!“ Z tajkeje zmyslenosće rěči cyla hordosć a sebjewěstoň naturskeho člowjeka. Někotre nježele pozdžišo pak cyle hinak rěčeše a myslěše. Wosebity „pad“ w jeho swójbje běše jeho k tomu wjedl. Jeho přichodny syn běše pod wliwom alkohola z motorskim smjertnjem znjezbožil, a jeho jenička džowka ležeše ečko zranjena w chorowni. A jako profesor Gregory jeho wopyta, rjekny jemu: „Při tutych wulkich starosćach sym husto na was myslil. Skoro by Bóh nas wšitkých zatamał! Ja sym w tutych dnjach spóznał, zo je tola něšto na wérje a wo wérje! Po tajkých nazhonjenjach budžeš mudry!“ Haj, molerski mišter znači: „Knjez zdžerži wšitkých padacych a pozběha wšitkých poražených!“

A štô mjez nami njeje to hižo sam we wšelakich padach tutoho žiwjenja nazhonil, wosebje hdyž běše jara poraženy, kajka zepěra křesánska wěra je! Kak poraženy bě Zbóžnik sam w zahrodze Getsemane, jako so mo-

A što budže z wami?

Twjerdja rěč

Ja sym chlěb žiwjenja. Budže-li štô wot tutoho chlěba jesc, tón budže žiwje do wěčnosće.

Štôz moje čeo je a pije moju krex, ton ma wěčne žiwjenje; a ja jeho zbudzu na poslednim dnju.

Te słowa, kotrež ja wam reču, su duch a su žiwjenje.

Bjez džiwa, zo so Židža höršachu na tajke předowanje.

Bjez džiwa, zo wjèle připoslucharjow wróco wosta a so skradzú zhubi. Jezus z Nacareta možeše tak luboznje předowac, ale tole předowanje běše „twjerde“. Židža wšak wědžach, jak maju pobožnje živi być a što je trjeba, zo bychu wěčne žiwjenje měli.

Woni su živi po Božich přikaznjach, a to dosaha.

Tutón Jezus z Nacareta sej přewjèle wot nich žada. To so jim nje-lubi. Z črjodami běchu přišli a z črjodami zaso preč du.

Styskne prašenje

Jezus so wobroci na swojich wučomnikow: „Chceće tež wy preč hić?“

Dyrbi so jich Jezus takle jasne, takle wotrje prašeć? Njech by jich tola na pokoj wostajil. Koždy chce wšak při wulkej črjodze być. Tam, hdžez su wšitcy, tam chceš tež ty być.

Wot wotmoływy na tuto prašenje wjèle wotwisiuje. Nic so hněwać na Jezusowu „twjerdu“ rěč, ale wjèle bôle připóznać: Haj, ty sy za mnje chlěb žiwjenja. Twoje słwo rozsudzi moje žiwjenje. Ja chcu najprije pytać Bože kralestwo, dokelž wěm, zo budže mi z nim wšitko date. Ja chcu ponížne svoj křiž na so wzać a za tobu chodžić. Ja chcu při tebi wostać, dokelž hewak bych wuschnyl kaž wotwızana hałoza.

Zwěri sej ty takle rěčeć?

Sy sej swojeje wery tak wěsty?

Sy wo tym přeswěđený, zo je Jezus tón jenički prawy puć přez tuto žiwjenje do zbožnejne wěčnosće? Styska so tebi docyla po Božej wěčnosći? Tebi snadž tole zemske žiwjenje dosaha!

dleše! A kak je njebjeski Wóte jeho posyplil a pozběhnýl přez jandžela! Runje w lisće na Hebrejskich 2,18 steji, zo može „z toho, zo je sam čerpil a bě spytany, tež pomhać tym, kotřiž budžeja spytani“. A padacy, poraženi ludžo su přeco tež spytani. Ale we wérje do Boha a do jeho syna Jezom Chrysta, kotremuž je data wša mōc, leži tež za nas mōc, sylnosć, zepěra, radosć, mēr a pomoc za čas a za wěčnosć. Hamjeń. La.

Na nježele Kantate wo tym na předowanju rozmyslowachmy. „Spěwajće Knjezej nowy kěrluš!“ Njezděwa tajke styskne prašenje wšemu wjesołemu spěwej?

Pětrowa zbožna wotmolwa

Pětřej njeje styskno. Wón nje-wobžaruje Jezusowe prašenje. Kaž by na njo čakał, wón ze wšej zbožnej wěstotu wotmolwi wjesele: „Knježe, komu pónďzemy? Ty maś słowa wěčneho žiwjenja, a my smy wěrili a spóznał, zo sy ty Boži swaty.“

Pětr njewidži w Jezusowym předowanju žanu „twjerdu“ rěč. Za njeho su to słowa wěčneho žiwjenja. Jezusowa lubošć wjedże nas wróco k njebjescemu Wótej, pola kotrehož je wodawanje hréchow, zbožnosć a swětlo.

Pětr bě w Jezusu z Nacareta spóznał Božeho Syna. Druzy wšak so tež spodžiwach, hdyž jeho rěčeć slyšachu, dokelž Jezus předowaše cyle hinak hač pismawučeni. Wón předowaše mocne a wěrnje. Druzy so nabojach, hdyž widžach Jezusowe džiwy. „Hač wón njeje snadž njebob Jan Křčenik abo Heliaš abo Jermia abo jedyn z druhich Božich profetow?“, tak so nastroženi mjez sobu prašachu.

Pětr bě swojego mištra w jeho njebjesci krasnosći zeznal: „Ty sy Chrystus, žiweho Boha Syn.“

W Pětřje njeje žana stysklosć, žane dwělowanje a njewěstosć: „Ně, Knježe, my njepónďzemy wot tebe. Hdže wšak dyrbjeli hić? Zaso wróco do předawšeho časa? Ze swětla do čmy? Ně! Ně! A zaso ně!“

Pětrowa wotmolwa našu wěru posylnuje

Jan Sćenik je tutón podawlk z Jezusoweho zemskeho žiwjenja napisal, zo bychmy wědželi, naš čas je tehdomnišemu podobny. Mnozy slyša Boži hłos a so na njon hněwaju, a skradzú zaso woteńdu. Mnozy slyša Boži hłos a so na njon hněwanju, dokelž je jim to „twjerda“ rěč.

Někotři pak slyša Boži hłos a jemu wérja a su zbožni a su Božej wěčnosći bliže hač zemsce a swětne zmysleni.

W.

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. – Wuchadža jónkróć za měsac z licencu čo. 417 Nowinarskeho zarządza pola předsydy Ministerskeje rady NDR. – Rjadejude Konwent serbskich ewangelskich duchownych. – Hłowny zamowlity redaktor: superintendent Gerhard Wirth - Njeswadiški. – Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. – Čišć: Nowa Doba, Čišćerja Domowiny w Budyšinje (III-4-9-1405).

Stadło wowcow

Njeje naš wobraz rjany?

Wobraz z našeho časa, kaž jón zna-
jachu naši wótcjo w starodawnych
časach. Takle hižom pasechu pastyrjo
swoje stadla za čas Abrahama.

tom, z člowjekaim, z wjedrom a
s a m i z e s o b u. Tajcy pastyrjo bě-
chu hustodosć filozofoj.

Jezus je do pusćiny šoł, prjedy hač
je zjawnje předowač započał. Mójzas

My drje smy zahorjeni za nowy čas
techniki. Hdyž pak so ducy dohla-
damy tajkeho wobraza, to rad pozas-
stanjemy. Jedyn mały kusk zemje
bjez techniki w čišinje zańdzenych
časow!

Hač bych ja to wutrał, hodžiny
doho swoje stadło pasé? A to nic
jenož dënsa, ale hižom lěta doho a
za wšon přichod, doniž mi Boh Knjez
strowosć da.

Pastyrjo za čas Jezusa wšak nje-
mějachu žane dobre mјeno. Woni bě-
chu chudzi a płačach za padušny
lud. Chudoba wšak je so hižom teh-
dom wšelko huzala. Snadž je tajki
chudy pastyr loche spytowany był,
wokewku skradžu předač a knjezej po-
tom skoržic, zo je ju wjelk hrabnył.
Pastyrjo za čas našich wulkich džé-
dow wšak běchu tež chudzi, ale jich
mějachu w swojim času husto za
mudrych, kotřiž so wustejachu na
zela a druhe lékarstwa.

Tajcy pastyrjo wšak mějachu
chwile hromadžić – nic jenož zela,
ale tež wjèle nazhonjenjow ze sko-

je stadla swojego přichodneho nana
pasł, prjedy hač je wo swobodu swo-
jego luda z faraonem wojował. Za
Luthera běchu rozsudne čiche, ale
styskne klösterske lěta. Tam bě so
zanuril do swjateho Pisma, zo wulke
džele z jeho z hłowy naukny we
lačanskej rěci.

Škoda, zo my duchowni nimamy
wjace čicheho časa, zo bychmy so za-
nurili do modlitwy a rozpominanja
Božego słowa.

Člowjekoju maju džensa wulku
nuzu ze swojimi prózdninami. Hdže
sej dojēc? Budže tam rjenje? Budu
so tam móc wočerstwić? A potom
leža po stach w horcym pěsku při
morju. Je to wočerstwenje za célo a
dušu? Snano by najlepje za tebje by-
to, ty by móhl na tri njedzele něhdže
pastyrjej, kaž jeho na příklad widziš
na našim wobrazu, pomhać wocy
pasć. To by měl rjanu krajinu wo-
koło sebje, čisty powětr, wjele słońca,
druhyd wšak tež wichor, njewjedro
a dešć, wšo, štož trjebaš za swoje ze-
schnyte, wucycane čuwy! W.

džeci je zarjadował a žonske towarz-
stwa je założil. Won je tež nastork
k założenju cyrkwinskeho chóra pod
nawjedowanjom kantora Kaplera
dał. Jemu mamy so dzakować, zo bu
zaso w jubilejnym lěce 1919 stary
rjany wołtar do cyrkwe stajeny a
stará drohotna dupa zaso swoje
městno w Božim domje dosta. Wołtar
a dupu běchu w lěce 1892 do drast-
komory stajili, dokelž měnjaru, zo
so njehodžitej za nowogotisce wu-
towaný Boži dom. Kóždy čas ma
swoje nahlady. Hač su přeco prawe?

Farar Rjeda měješe mandželsku,
kiž běše jemu swěrna pomocnica. Je-
nički syn Měrčin, student lékarstwa,
je 1917 we Francoskej paňyl. Možu
so hišće dopomnić, jak je wosada
z wulkim dželbraćom tutu zrudobu
farskeho doma sobu njesla. Lěta 1926
džese farar P. Rjeda na wotpočink a
zemře 18. 6. 1838 w Budyšinje. Jeho
zapisk do chroniki wosady z lěta 1937
skonči so tak: „Zo sym lubej Michał-
skiej wosadze wot dnja ordinacie
sem 38 lět, tež w čežkých wojnskich
lětach, ze svojimi snadnymi mocami
słužić směl, běše wulka hnada Boža,
kiž chcył mi wšitko, štož sym skom-
džil, zavodźe. Nic nam, nic nam,
ale jeho mjenu słuša česc!“

Za fararja bu 1926 Wylem Tyšer
woleny, kiž běše hižo tu 27 lět za
diakonusa. Won pochadža z Mješic
pod Čornobohom. Tam so narodži
7. 10. 1871 jako burski syn němskeju
staršeu. Šešć lět je do Bukec do šule
chodžil a tam tež někak serbščinu
naukwnył. Lěta 1884 so burski statok
w Mješicach wotpali. Snadž je so po
tym Tyšerjev swójba do Drježdá-
skich končin přesydliła, Wylem Ty-
šer je mjenujcy 3 lěta gymnazij
Troch kralow w Drježdánoch wo-
pytał a po tym gymnazij swj. Afry
w Mišnje, hdžeje je 1887 abitur zložil.
W Lipsku studowaše hač do lěta 1897
teologiju. Jako kandidat je lěto w
Bukecach skutkował. Njedželu 3. ad-
wenta 1899 bu tu wuswěceny a
z tym diakonus Michalskeje wosady.
– 21. 8. 1900 bu tu z Pawlu Šprotec
zwěrowany. Mandželska měješe wul-
ku lubosc za zahrodnistwo. Farska
zahroda zady cyrkwe bu wot njeje
tak pěknje wothladana kaž po tym
lědma wjace. – Farar Tyšer běše
znaty jako předar dohlich předowa-
njow – a tola je přeco wobzaroval,
zo jemu njebě „duchamóne słwo
spožcene“. Ale to pobrachowace je
ze swěrnym dušepastyrstwom wu-
runal. Pěši abo z kolesom je wo-
sadnych dalokich wsow wopytał. Ty-
šer běše swěrny statistikar. Jako
1. 10. 1936 na wotpočink džese, kiž
je w swojej chěži na Bělym Jelenju
polu Drježdán přežiwił, naliči 3 948
wukřených, 3 693 woprawjenych,
1 128 zwěrowanych porow, 2 825 kon-
firmowanych a 2 867 pohrjebanych.
Zajimawe ličby! – Tyšer běše tež
wěcywstojny historikar. Smy jemu
dzakowni za zešiwk, w kotrymž w-
pisuje jara žiwje stawizny Michał-
skieje wosady. Lěta 1919, k 300lětnemu
jubilej wosady, je knižku wu-
dał. Lěta 1904 je serbsku knihu na-
pisala „Wulka wojna wo wěru 1618–
1648, wosebje kaž je Łužicu zapu-
sćiła“. Nimo toho je pisał do „Pom-
haj Boh“ wšelake drobne natwarjace
nastawki. Tam je tež wotčišcany jeho

Swěrnaj duchownaj Michałskeje wosady w Budyšinje

Farar Pawoł Rjeda a farar Wy-
lem Tyšer staj wobaj čas swojego
zastojnstwa jenož Michałskeje wosa-
dze služiloj. Doše lěta! Farar Rjeda
33, farar Tyšer 37 lět.

Farar Pawoł Rjeda narodži so
20. 11. 1861 w Hučinje. Tam běše jeho
nan z fararjojm. Hižo 1863 přesydli
so farska swójba do Barta, hdžež bě-
še P. Rjeda rady wjesny pachoł. Jemu
bu chětro styskno wokoło wu-
troby, hdyž rěkaše: nětk do Budy-
šina na gymnazij! Ale tež na to so
zvuči. Po wobstatym pruwowanju
wopusći 1883 Budyški gymnazij a
studowaše hač do lěta 1886 w Lipsku
teologiju. Běše tež sobustaw „Sora-
bijske“ a samo dlěši čas senior towarz-
stwa. Po zloženju 2. pruwowanja bu
kónc lěta 1888 jako diakonus do Bu-

dyskeje Michałskeje wosady powoła-
ny, dokelž bu dotalny diakonus Jan
Jurij Handrik z fararjom w Min-
akale. Tuž běše Rjeda wot fararja
dr. phil. K. A. Kolicha rady witany
pomocnik. Wulke nadawki ležachu
před nimaj. Cyrkej dyrbješe so wob-
nowić; a to sta so w lěce 1892, kaž
sym to hižo w decemberskim čisle
zańdzenego lěta wopisał. Lěta 1895
woteńdze farar dr. Kolich do Wose-
ća (Oschatz) jako superintendent, a
Rjeda bu jednohlōsnje za fararja
wuzwoleny. Jemu přińdze na pomoc
jako diakonus Zarjeňk, kiž běše do
toho wikar we Łupoji. – Farar Rjeda
je tu jara swěrnje w swojim za-
stojnstwie stal a k žohnowanju wos-
ady skutkował. Won je swjećenje
Božje noczy zawiedł, tež kemše za

nastawk historiskeho razu „Węžiny knefl na Michałskiej cyrkwi w Budysinie“. — Bohužel běše jeho čas wuslužby dla wójny a powojenských sčéhwkow jara počezeny a zrudny. Syn namaka jako inženjer we wojinské slúžbje smjerc w morju, přichodny syn zemré w jatbje. Tak měješe so 80letny hišće staráć za wudowje a swojich wnučkow. Bóh luby Knjez wza jeho 2. 1. 1952 k sebi do wěnosće.

P. A.

Słuži Katolski Posol cyrkwi?

Što nas „Katolski Posol“ nastupa? Tak mohl tón abo tamny prajíć. Tak pak njesmě džensa nichotó rjec. To je podpisany pytnyl, jako běše sobotu, 26. apryla, na nowinarSKU konferencu w katolskej Kolpingowni w Budysinje přeprošeny. Ně, „Katołski Posol“ a naš „Pomhaj Bóh“ matej samsne abo znajmjeňsa podobne nadawki a problemy. Tám měješe redaktor kaplan W ić a z přednošk pod horjeka mjenovanym heslom. Wón powědaše, jak je wselake listy čitarjow dóstal, kiž so kritisce pozitivne abo tež negatiwne wupraja. Haj, samo tak někotři sudža, zo „Posol“ skerje wěru niči hač spěchuje, zo „ma so prašec, hač pisarjo docyla do Boha wěrja“. Wón praješe, zo so druhim — tohorunja nabožinskim — nowinam runje tak dže. Dispozicija jeho přednoška běše tajka: 1. Što je Watikanski koncil wo nowinarstwie prajíć? 2. Polohzenie katolskeho nowinarstwa na swěće. 3. Kak dokonja „Posol“ swoje nadawki po konciliu. K tomu je wón někak wuwjedl: Koncil je wažne dželo žurnalistow a docyla wšitke srđki publikacije (film, rozhłos, telewiziju) połnje připoznał. Wšitcy maja prawo na dokladnu, wěrnu informaci. Nowiny a druhe publicistiké srđki maja zjawne měnjenje tworí a su tež ważny dušowpastyrski fakt. Při tym ma so nowinarska swoboda respektować, tež při cyrkwienskich instancach. Katolske nowinarstwo pak wšudzom hišće prawy wuznam namakało njeje. Na kóždy pad ma nabožne pismowstwo swojich „konkurentow“, tež serbske. Wón při tym mjenowaše tři „choroscé“: a) přewulku wotwisońc wot cyrkwienskej wyśnosće, b) materielnu chudobu a c) konserwativm, wosebje mjez čitarjemi, z kotrehož na př. tajke wusudy kaž horjeka scéhuja. Węzo njecha nowinarstwo bjez hierarchije dželać, ale tež nic pod jeje kontrolu. Zo je KP nabožne žiwjenje spěchował, njemože nichotó preć. Naš čas je hinaši. My njemožemy wjace tak pisać kaž pred 10 lětami. KP sluša do tych časopisow, kotrež wědomje zahaja nowu liniju. Wón chce wosebje dobre informacie podawać. Jeho artikle su wězo katolsce, ale tola tež powšitkownje nabožnje a ekumenisce wusměrjene, a chce tež kritiski być. KP je pokazany na dobrowolne sobudželo duchownych a lajkow. Při tym chce wón niwow džerzeć. Jeho nastawki njesmědza pak primitivne, naiwne a sentimentalne być. KP je serbski, nic na nacionalistiske wašnje. Jemu dže wo serbstwo a nabožnosć. — Wotmolwa na zajimawy přednošk bě žiwa diskusija. Njeje wjèle z toho tež problem našego časopisa „Pomhaj Boh“? La.

My njejsmy syroty na tutym swěće

Hdyž so Jezus ze swojimi wučomnikami rozžohnowaše do swojej smjerce, jim ze słowom slubi: *Ja was nochcu syroty wopušći. Ja přindu k wam.* W swojim wotsalnym předowanju, kotrež w scénju Jana přez tři stawy dže, je naš Zbóžnik swojich wučomnikow — a z tym tež nas — přihotował na tón čas, hdžež wjace mjez nimi njebudže. Wón wě, zo budže to čežko za nich a za nas. Wučomnicy drje budu wosrjedz tutoho swěta a tola njesmědza swětni być. „*Na swěće maće čěsnosć; ale budžce dobreje nadžije, ja sym swět přewinyl.* Hdyž budže was swět hidžić, wěsće, zo je mje prjedy hidžit. Čas pak přindže, zo, štóż was mori, budže sej myslíć, zo Bohu na tym službu čini.“

W swojej modlitwie prosy Chrystus za swojich wučomnikow: „*Ja njeprošu, zo by jich ze swěta wzala, ale zo by jich zdžeržala před złym.* Woni njejsu wot swěta, runje kaž tež ja njejsu wot swěta. Swjeć jich w swojej wěrnosti. Kaž sy ty mje pôstał do swěta, tak tež ja jich sčelou do swěta.“

Přeco zaso tale staroś a próstwa, zo bychu tola wučomnicy wosrjedz tutoho swěta w Nim byli a Wón w nich, zo by swět mohl na nich spôznać, kak maju swojego Knjeza lubo.

Hač dotal mějachu swojego mistra pola sebje.

Jezus swojich wučomnikow wučeše, Boha, njebeskeho Wótca, prawe pôznać a k njemu so modlić.

Wón jich napominaše, Bože kaznje prawje džerzeć — nic po pismiku, ale sprawnje a wěrnje po duchu.

Hdyž chycy so farizejscy a pismawučeni z wučomnikami wadžić, jich Jezus zakitowaše.

Hdyž njewuspěchi jich česnjachu, Jezus jich troštowaše.

Nětko pak budže Jezus bôrže jim wazty. Židža z pomocu pohanow budu jeho křižować. Po malej chwili, po třoch dnjach, budže jim zaso daty přez móć Boha, ale zaso po malej chwili, po štyrce dnjach, wón k Wótcej pôjdźe, a wučomnicy wostanu sami wróće bjez swojego wucherja, bjez swojego zakitowarja, bjez swojego troštarja. Kaž syroty budu wopušćeni.

Ně wšak! Wučomnicy njebudu syroty. Chrystus chce swojego njebeského Wótca prośyć, zo by wón jím dał druheho troštarja, swjateho Dučha, ducha wěrnosti, kaž jeho swět njemože dostać. Tón nowy troštar, swjaty Duch, wostanje pola nich wěćne. Tak wostanje wutrobny zwisk mjez Jezusom a jeho wučomnikami dale. Tutón zwjazk ma wselke mjenia:

lubosć, přetož wučomnicy budu Chrystusa lubować, a Bóh budže jich lubować;

poslušnosć, přetož woni budu Bože, Chrystusowe kaznje džerzeć;

póznaće, přetož na tym samym dnu. poznajeće, zo sym ja w swojim Wótci;

w Chrystusu być, přetož wy budžce we mni.

Wéra, luboś, poslušnosć, pôznaće wjazaše wučomnikow na Jezusa, tak doho, kaž běše wón pola nich. A tutón zwjazk ma dale wostać. Chrystus je mjez swojej wosadu w swjatym Ducha, w Ducha wěrnosti.

Grekske slovo, kotrež je tu přeložene z „troštar“, wšak rěka tež: pomocnik, zastupjer, zakitowar, adwokat. Kaž je Jezus swojich wučomnikow troštował, jich zakitował před farizejskimi a druhimi njepřečelemi, jich wučil Boha spôznać a člowiekow lubować, budže to w přichodze činić swjaty Duch, Duch wěrnosti, kotryž budže wučomnikam a křesčanam daty wot Wótca na próstwu jeho Syna, našeho Zbóžnika. Tuž móže Jezus swoje wotsalne předowanje tak strôžne skončić: *Na swěće maće čěsnosć, ale budžce dobreje nadžije, ja sym swět přewinyl.*

My njejsmy syroty, přetož naš Knjez je pola nas wšitke dny hač do kónca swěta jako Duch wěrnosti. To je Boži dar, a to je nadawka za nas. My z nim džemje přez tutón swět k Wótcej. Chrystusowa wosada je wosrjedz tutoho swěta a tola njeje swětna, njesmě swětna być. Swět njemože Ducha wěrnosti dostać, ale wosadze je wón daty. *Was budže swět hidžić, dokelž wy wot swěta njejsce, ale ja sym was wot swěta wuzuolił.* Su-li mje přesčěhal, budžce was tež přesčěhać. Woni wšak ani mojego Wótca ani mje njeznaļu.

Swět je swětne zmysleny.

Swět dyrbi swětne zmysleny być. Pomhajmy swětej, jeho swětne, zemske nadawki, kotrež su zawérnje čežke, derje dokonjeć. Swět ma so starać wo porjad na tutej zemi, zo móže kóždy měrnje dželać a štóż je sej nadželał, tež wužiwać. Zlóstníkam ma so wobarać. Chudym a chorym dyrbi so pomhać. Wo sprawnosć a lepsí přichod chceemy so wšitcy hromadze prôćować.

Za tute nadawki trjeba swět moc, sudnistwo, policiju, wójsko, bomby a granaty. To słusa do tutoho hrěnneho swěta. Znajmjeňsa hač do džensnišeho časa!

Křesčenjo, kotriž maju Ducha wěrnosti, widža nuzu tutoho swěta a su zrudi. Woni so modla k Bohu: *Přindź k nam twoje kralestwo.* Naše dobre skutki, naša smilnosć, naša zjesliwosć, naša nadžija, naša wéra, w kotrež mamy móć za Chrystusom chodžić, njech su dobre zmjenja přichodneho kralestwa, kotrež budže Bože. Duch wěrnosti nam tole kaza.

Njebojm so!

Njestachujmy so!

Chrystus nam dawa swój měr, kaž jón nam swět dać njemože.

My njejsmy syroty na tutym swěće. Chrystus je pola nas!

W.

Přispomjenje redakcije. Najskeřje so džiwaće, zo njejsmy ze žanym słowom naspomnili wopyt našeho biskopa w serbskich wosadach. Hdyž so pondželu, 12. 4., wizitacija w našich wosadach započala, dyrbjachmy hižo manuskripty wotedać, zo by časopis z časom wušoł. Tuž mějće sčerpnosć hač do julija.

Někotre Jurja Šewčikove pěsne ze zašleje wójny

Nimo Pětra Mlonka a Jana Hajnycy budže so Jurij Šewčik (rodž. 1903, padný na bitvištu konc l. 1944 w Baltiku) lićić k wuzaznym a wuznamnym serbskim ludowym basniakam. Komorowski wučer Jurij Wjela, ke kotremu Jurij Šewčik chodzeše do pokročowaniske šule, pónawši jeho nadarjenosć, zbudzi w nim lubosc k maćernej rěci a k swojemu serbskemu ludej. Jurij Šewčik běše wśudźe podla, hdźež so čerstwe serbske žiwjenje hibaše a serbska kultura pěstowaše. Sowrješenjo wuzwolichu sebi jeho za předsydu za swoje towarzstwo „Sołobik“, hdźež jako hospodarski pomocnik pola swojego wuja w Jenkecach w l. 1925/27 přebaşa. Po nawrócie do Komorowa rjadowaše sobu rozwieće tamnišego Sokola. Lěto pozdžišo bu z předsydu serbskego towarzstwa „Lipa“ w Rakęcach. Jeho swědomite a woporniwe dělo dopomha jemu do zamořitych funkcijow w Domowinskem a Sokołskim wjednistwje, kotrež nje-

bojaznje zastupowaše hač do zakaza wšeho serbskeho prćowana ze stroňy fašistow.

Jeho wšemu dobremu a rjanemu přiwobročena a wotewrjena wutroba žadaše, zo wšě začuća a doživjenja so tež w słowach zwuraznicu: Wón poča pisać hrónčka. Poněcim so w tym tak wukmani, zo wotebärjo serbskich časopisow rady čitachu jeho basnje, kotrež napisa a wozjewješe při skladnosći wulkich narodnych swjatočnosćow a při zwjeselacych narodnych wuspěchach! Tola njetaješe tež swój hněw we wótrých hrónčkach, hdźež njepřečeljo našeho luda zachadžejo měrjachu so na jeho namocne wutupjenje.

W lěće 1944 nuzowachu jeho fašica do wójny, z kotrejež so njewróci, zahinywši z tysacami druhimi we wulkich bitwach w Baltiku konc l. 1944.

Slědowace basnje dōstach wot njeho krótka do hód l. 1944. -i.

Spominanje na lubych a domiznu

Hdyž samutki w czym kraju w nocy steju na straži, potom myslę křídla maju, přeměra puć daločki, doniž skónčne dosčahnu lubu, drohu domiznu.

W duchu znowa widžu naše luki, pola lubozne, nad kotrymž přebaşa stajnje moje wjesele. Wyše mojoh statoka zastanje pak myslička.

Hdźež nětko bjez mje přebaważu sami moji najlibši, kotriž na mnje spominaju, wječor, rano stanywši.

Prašeja so mjez sobu: Što snadž hišće činju tu?

Sym wšak hišće strowy, čily, njeńdže so mi hubjenje. Bóh, mój Wótec luby, miły, zwarnował mje dotal je. Jemu z cyłej wutrobu so tež dale dowérju!

Serbski cyrkwiński dźeń 1969

My smy wam hižom w meji zdželili, zo so lětsa delka w serbskej holi zeńdzemy, mjenujcy w Blunju. My chcemy wam najprjedy puć tam pokazać. Wy potajkim jědzeče přez Wojerecy — Nowe město a potom **nie** naprawo do Hródka (Spremberg), ale naléwo, a to jenož wokoło 200 metrow. Potom dyrbice so naprawo zawinyc, hdźež puć wjedże do Zleho Komorowa (Senftenberg). Na tutej droze pak wostańce tež jenož krótki čas. Zady posledních chěžkow wobroči so hłowna dróha trochu naléwo, wy pak dyrbice skoro runjewon dale jěc, hdźež pučnik pokazuje do Židžina (Seidewinkel), a potom wjedże puć přez Hory (Bergen) a Bjezdow (Kleinpartwitz) do Blunja, hdźež nas serbske sotry a serbscy bratia a tež nemscy wosadni wočakuja a so hižom džensa přihotuja, nam wobjed poskićie. Wězo dyrbja woni wědzeć, jak wjele pjerizny dyrbic žiwjenje wostají.

Tohodla prosymi naležnje: Njech kóždy, kiž sobu jědže, to hnydom swojemu fararjej zdželi, a tón ma to hnydom předsydze cyrkwińskiego dnja pić abo telefonisce prajić. My we wokomiku njewěmy, hač maja tam w hoścencu dosć jědźneho grata. Na żadyn pad ničo nješkodzi a nikoho njepočeži, hdźež sej kóždy na zwučene wašnje lžičku sobu wozmzi.

Nětko pak smy najprjedy wo cělnej potřebje rěčeli, jako by to najwažniše bylo, a nic wo duchownych wěcach! Tuž chcemy wam hnydom temu cyrkwińskemu dnja mjenować. Dobri Serbia wědza, zo je **29. junija dźeń swjateju japoštolow Pětra a Pawoła**. A bibliske hrono za tutón stary swjaty dźeń rěka:

„Kak krasne su na horach nohi tych, kiž mér připowědaju, kotriž Cionej praja: dobre wěcy prēduja, zbožo jako powěsť maja, kotriž Twoj Bóh je kral!“

Z toho je nam jako tema cyłego cyrkwińskiego dnja data: **POSLI MERA**
Program je scéhowacy:

1. Sobotu, 28. junija, w 15.00 hodž. zeńdu so na zwučene wašnje serbscy fararjo, předstejerjo a druzy sobudželačerjo a hosćo w tamnišim hoścencu.

2. Njedželu, 29. junija, budu w 10.00 hodž. serbske kemše, potom je připođniša přestawka a zabawa a w 14.00 hłowna a kónčna zhromadźizna. Jednotliwe temy a tež předarja a druhich rěčníkow hišće njechamy a tež nje-trjebamy mjenować. Dajće so překwapić. Na wosobje njeleži. Snano směm wam jenož přeradzić, zo budže lěkar dr. med. Arnošt Wirth, na kotrehož smy tak rady loni w Njeswačidle posłuchali, zaso nam přednošować.

Kóčko je wokoło 16.00 hodž.

Nětko přińdže wšitcy a prošće wo Bože žohnowanje.

Waš Gerat Lazar, předsyda

Njedžela w polu

Je njedžela. Ju domach lubi swječa, z nich někotři w Božim domje su. Ja wo tym njezhonju pak ničo [zwjetša.

Tu mamy wšedny dźeń a swjaty [służbu jenaku.

A tola mócniso mje džensa hišće [čehnje

hač hewak k wam do lubej' domizny. Hdyž wém, kak luboznje a rjenje je njedželu w Bożej swjatnicy. Snadž njejsy daloko ty wjace, časo, kiž zastajíš nam wójnu žalostnu, hdźež z wami zjednočeny potom zaso směm sobu swjeći lubu njedželu.

Ł wosadow

Klukš. Hižo džensa chcemy lube postrowy a zbožopreća k wósomdzesačinam našeje roznošwarki „Pomahaj Boh“ a Klukšanskich wosadnych powěscow Marthy Barthowej do Nowe Wsy při Sprjewi pošać. W njewśdnej strowosći a čilości so wona po swojich mocach wo dobro wjeski stara. Rady wona tam pomha, hdźež je jejna pomoc nuzna a trěbna. Bóh daj jubilarce wšo dobre do wječora žiwjenja.

Klukš. Kaž tež w druhich wosadach poby pola nas krajnocyrkwiński sekstet znutřkownego misionstwa. Woni nam 8. 5. bohaty a krasny program poskičichu. A wosada bě so w rjanej ličbje (150) ze wšitkich wjeskow w Klukšu zešla. Naš cyrkwiński bus zaso wšitkich derje tu přinjeze.

Klukš. Na Božim spěcu měješe, Młoda wosada našeje wosady svoj preni wosadny wječor. Tema tutoho wječora bě: Kak swět nastawaše! Přihotowała bě so Młoda wosada na Kublanskim času wot 1.—4. 5. w Sebnitzach na tutón wječor.

Klukš. Z wulkej wjesołoscu čaka Klukšanska wosada zaso na naš Serbski cyrkwiński džeń. Tež w Blunju budže wjetša ličba podla. Hižo při pisanju tuteje noticy wěmy, zo pojedźe bus a zo budže tutón bus najskeře jara połny.

Klukš. Młoda wosada Klukšanskeje a Hućinjanskeje wosady je so 6. 5. preni raz zhromadnje w Klukšu schadzowała. Najskeře bě tutón džeń za počatk zhromadneho džela wosadow.

Njeswačidle. 15. junija 1969 možetaj mandželskaj Jan Grofa a Ema rodž. Jenkec swój złoty kwas swjeći w poměrnje dobré strowosći. Wobaj jubilaraj hišće pilnje w burstwje pomhataj.

Njeswačidska wosada je Grofic swójbję wulki džak dožna. Grofic nan je dołhe lěta był w cyrkwińskim předsydstwie a po nim je to nětk jeho syn Arnošt. Derje kóždej wosadze, kotraž ma tajkich dobrych rádičelow, swěrnych pomocnikow a šcedriwych daričelow! Bóh Knjez daj lubymaj jubilaromaj rjany a mily wječor žiwjenja — a hišće někotre lěta, zo byštaj mohlož z džakownoscu zhladować na puć pěknych wnučkow.